

BÖLÜM 3

OYUNLARLA İLGİLİ KURAMLAR

Kübra KANDEMİR¹

“Oyunlar doğanın en güzel yaratımıdır.”
Leonard Cohen

GİRİŞ

Oyun, insan yaşamının en önemli öğelerinden birisi olarak kabul edilen ve hem her kültürde hem de tüm zamanlarda oynanan bir faaliyet olarak değerlendirilmektedir. Öyle ki küçük büyük demeden tüm insanların yaşamında yer edinen oyunu elbette çok boyutlu bir şekilde ele almak gerekmektedir. Bu doğrultuda oyunun oynanma nedeni ve oyunların içeriği ile ilgili çeşitli oyun kuramları geliştirilmiştir. Buradan hareketle bu bölümde içeriklerine göre gruplandırılarak açıklanmaya çalışılan oyun kuramları; klasik oyun kuramları, çağdaş oyun kuramları ve diğer oyun kuramları olmak üzere üç gruba ayrılarak incelenmiştir.

Klasik Oyun Kuramları

Klasik oyun kuramlarının XIX. yüzyılın sonları ile XX. yüzyılın başlarından itibaren ortaya çıktığı görülmektedir. Deneysel çalışmalardan ziyade daha çok felsefi temellere dayandırılarak oluşt-

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, kkandemir1071@gmail.com,
ORCID: 0000-0001-7399-2969

DOI: 10.37609/akya.34.c1089

da yapılan bu davranışlar haz duygusu içindir (Gazezoglu, 2007; Tufekioglu, 2008).

SONUÇ

Hayatın hemen her döneminde yaşamın doğal akışı içerisinde devamlı olarak karşımıza çıkan oyunlarla ilgili çeşitli kuramlar geliştirilmiştir. Bunlar; klasik oyun kuramları, ağdaş oyun kuramları ve diğer oyun kuramları olmak üzere gruplandırılmış ve temel düzeyde bilgiler verilmiştir. Fazla enerji kuramı, dinlenme kuramı, gerginliği giderme kuramı, yaşama hazırlık kuramı, tekrarlar kuramı, haz kuramı ve oyuncu insan kuramı klasik oyun kuramlarındandır. Bu kuramlarda oyunun oynanma nedeni üzerinde durulmuştur. Psikanalitik ve bilişsel kuramlar ağdaş oyun kuramları başlıkları altında incelenmiştir. Bu kuramlarda oyunun içeriği anlaşılmaya çalışılmıştır. Sistem kuramı ve iten uyarılma/haz arama kuramı ise diğer oyun kuramları olarak ele alınmıştır.

KAYNAKLAR

- Ahioglu, E. N. (1999). *Sembolik Oyunun 4 Yaş ocuklarının Dil Kazanımına Etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- And, M. (2003). *Oyun ve Bğ-Türk Kültüründe Oyun Kavramı*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Arnold, A. (1980). *ocuğunuz ve Oyun* (R. Mahmutoglu, ev. Ed.). İstanbul: Ece Yayınları.
- Bacanlı, H. (2005). *Gelişim ve ğrenme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Baykoç Dönmez, N. (1992). *Oyun Kitabı*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- Berk, L. E. (2012). *Infants and Children Prenatal Through Middle Childhood* (7. Baskı). New York: Ally and Bacon.
- Bruner, J. S. (1983). Play, Thought and Language. *Peabody Journal of Education*, 60(3), 60-69. Erişim Adresi: <http://www.jstor.org/stable/1492180>.
- Daniels, H. (2003). *Vygotsky and Pedogogy* (3. Baskı). New York: Routledge Falmer.
- Duman, G. (2010). *Türkiye ve Amerika'da Anasınıfına Devam Eden ocukların Oyun Davranışlarının İncelenmesi 'Kültürler Arası Bir alışma'* (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Durualp, E. & Aral, N. (2011). *Oyun Temelli Sosyal Beceri Eğitimi*. Ankara: Vize Basın Yayın.

Sosyal Bilimler Araştırmaları II

- Durualp, E. & Aral, N. (2015). Oyunun Gelişimi ve Türleri. A. B. Aksoy (Ed.). *Her Yönüyle Okul Öncesi Eğitim-3* içinde (s. 231-254). Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Freud, S. (1974). *Beyond the Pleasure Principal*. Newyork: Nostou. Erişim Adresi: https://www.libraryofsocialscience.com/assets/pdf/freud_beyond_the_pleasure_principle.pdf.
- Frost, J. L., Wortham, S. C. & Reifel, S. (2008). *Play and Child Development*. 3rd Edition. New Jersey: Merrill Prentice Hall.
- Gazezoğlu, Ö. (2007). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden 6 Yaş Çocuklarına Özbakım Becerilerinin Kazandırılmasında Oyun Yoluyla Öğretimin Etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Güven, G. (2019). Oyun Kuramları. H. G. Ogelman (Ed.). *Erken Çocukluk Döneminde Oyun* içinde (s. 49-64). Ankara: Eğiten Kitap.
- Johnson, J. E., Christie, J. F. & Yawkey, T. D. (1987). *Play and Early Childhood Development*. U.S.A.: Harper Collins Publishers.
- Kılıçoğlu, M. (2006). *Anasınıfı, Hazırlık ve İlköğretim Birinci Sınıflarda Okuyan Görme Engelli Öğrencilerin Oyunlarının Değerlendirilmesi: Karşılaştırma Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. & Kök, M. (2007). Çocuğun Gelişim Sürecinde Eğitsel Bir Etkinlik Olarak Oyun. *KKEFD/JOKKEF*, 16, 324-342.
- MEB. (2014). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi: Oyun Etkinliği-1*. Erişim Adresi: http://ismek.ist/files7ismekOrg/file/2014_hbo_program_modülleri/Oyunetkinlikleri_1.pdf.
- Oktay, A. (2010). Oyuna Kuramsal Yaklaşım. Ü. Tüfekcioğlu (Ed.). *Çocukta Oyun Gelişimi, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi* içinde (s. 37-54). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Oktuğ, Z. (2007). *Freud'un Kişilik Birimleri (İd-Ego-Süperego) ile Reklam İletisinin İzleyici Üstünde Yarattığı Etkiler Arasındaki Bağlantı: "Magnum, Kalbim, Benecol ve Lösev Reklamları Üzerine Bir Araştırma"* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.
- Öğretir, A. D. (2008). Oyun ve Oyun Terapisi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 94-100. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/esef/issue/28799/308156>.
- Önder, A. (2017). Oyun Kuramları. A. Önder ve H. A. Çiftçi (Eds.). *Erken Çocuklukta Oyun ve Oyun Yoluyla Öğrenme* içinde (s. 27-48). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özdoğan, B. (2000). *Çocuk ve Oyun* (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Pehlivan, H. (2005). *Oyun ve Öğrenme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Piaget, J. (1962). *Play, Dreams and Imitation in Childhood*. New York: W. W. Norton & Company Inc. Erişim Adresi: https://web.media.mit.edu/ascii/papers/piaget_1962.pdf.
- Poyraz, H. (2003). *Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak* (2. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Ramazan, M. O. (2016). *Çocuk ve Oyun*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayını.
- Rubin, K. H. (1982). Early Play Theories Revisited: Contributions to Contemporary Research and Theory. *Contributions to Human Development*, 6, 4-14.
- Saracho, O. N. & Spodek, B. (2003). Understanding Play and its Theories. In O. N. Saracho and B. Spodek (Eds.). *Contemporary Perspectives on Play in Early Childhood Education* (pp. 1-20). United States of America: Information Age Publishing.
- Senemoğlu, N. (2021). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim. Kuramdan Uygulamaya* (25. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sevinç, M. (2009). *Erken Çocukluk Gelişimi ve Eğitiminde Oyun*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Smith, P. K. (2010). *Children and Play*. United Kingdom: Wiley Blackwell Publication.
- Şimşek, A. (2021). *Geleneksel Çocuk Oyunlarının Kültürel Mirasa Katkısı ve Eğitimel Yönlünün Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Tuğrul, B. (2013). Çocukta Oyun Gelişimi. N. Aral, Ü. Deniz ve A. Kan (Eds.). *Öğretmenlik Alan Bilgisi: Okul Öncesi Öğretmenliği içinde* (s. 245-269). Ankara: Alan Bilgisi Yayınları.
- Tüfekçioğlu, U. (2008). Okul Öncesi Eğitimde Oyun ve Önemi. U. Tüfekçioğlu (Ed.). *Çocukta Oyun Gelişimi, Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi* (1-36). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Uluğ, E. (2016). Oyun Kuramları. H. G. Ogelman (Ed.). *Yaşamın İlk Yıllarında Oyun: Oyuna Çok Yönlü Bakış içinde* (s. 49-63). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Vatandaş, S. (2020). Oyun ve Oyuncak: Teknolojik ve Toplumsal Dönüşüm Sürecinde Oyun ve Oyuncakın Anlamsal ve İşlevsel Değişimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Viziyoner Dergisi*, 11(28), 913-930. doi: 10.21076/vizyoner.674699.
- Vygotsky, L. S. (1966). *Play and its Role in the Mental Development of the Child*. *Soviet Psychology*, 5(3), 6-18. Erişim Adresi: <https://sci-hub.se/10.2753/rpo1061-040505036>.